

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 289/2021-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Segametal Engineering s. r. o.**, Višňová 39, Malinovo, IČO 35 972 921, zastúpenej JUDr. Borisom Štanglovičom, advokátom, Jarmočná 3, Šaľa, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 67/2020 z 26. novembra 2020 za účasti zúčastnenej osoby obchodnej spoločnosti EURO-ŠTUKONZ a. s., Podunajská 23, Bratislava, IČO 35 972 297, takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 67/2020 z 26. novembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 67/2020 z 26. novembra 2020 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obdo 67/2020

z 26. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 289/2021-19 z 25. mája 2021 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia, pripojeného spisu všeobecného súdu a priložených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľka sa ako žalobkyňa proti žalovanej zúčastnenej osobe domáhala zaplatenia peňažnej sumy 690 139,66 eur s príslušenstvom z titulu úhrady za vykonané práce podľa zmluvy o dielo, resp. úhrady časti ceny za nevykonanú časť diela. Okresný súd Bratislava II rozsudkom č. k. 51 Cb 13/2017-616 z 28. septembra 2018 v znení opravného uznesenia č. k. 51 Cb 13/2017-626 z 28. septembra 2018 uložil zúčastnenej osobe povinnosť zaplatiť sťažovateľke istinu vo výške 48 889,55 eur s príslušenstvom, v časti konanie z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol.

4. Na odvolanie podané oboma stranami sporu Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 2 Cob 106/2019-732 z 11. februára 2020 vo vyhovujúcej časti žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku a vo zvyšku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

5. Rozsudok odvolacieho súdu napadla sťažovateľka dovolaním, ktorého prípustnosť odvodzovala z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

6. Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho ako oneskorene podané odmietol podľa § 447 písm. a) CSP. Dovolací súd ustálil, že rozsudok odvolacieho súdu bol právnomu zástupcovi sťažovateľky doručený 16. marca 2020, pričom posledný deň na podanie dovolania pre sťažovateľku v zmysle § 427 ods. 1 CSP v spojení s § 121 ods. 3 a 4 CSP pripadol na sobotu 16. mája 2020, najbližším pracovným dňom bol pondelok 18. mája 2020, ktorý bol posledným dňom na podanie dovolania. Sťažovateľka podala dovolanie elektronicky 18. júna 2020, z čoho najvyšší súd vyvodil, že dovolanie nebolo podané včas.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že najvyšší súd podľa jej názoru nesprávne posúdil plynutie lehoty na podanie dovolania, pričom nezohľadnil § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“), v zmysle ktorého lehota na podanie dovolania od 27. marca 2020 do 30. apríla 2020 nemala plynúť. Lehota na podanie dovolania začala plynúť doručením rozsudku odvolacieho súdu 16. marca 2020 a k jej uplynutiu došlo až 20. júna 2020, preto dovolanie podané sťažovateľkou 18. júna 2020 malo byť posúdené ako podané včas.

8. V dôsledku nesprávneho posúdenia plynutia lehoty na podanie dovolania došlo podľa sťažovateľky k porušeniu ňou označených práv uvedených v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

9. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti po oboznámení sa s jej obsahom a so zrekapitulovaním priebehu konania pred najvyšším súdom uviedol, že ponecháva rozhodnutie na úvahe ústavného súdu bez ďalšieho vyjadrenia k námietkam a zároveň súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Zúčastnená osoba, ktorou je obchodná spoločnosť EURO-ŠTUKONZ a. s., nevyužila svoje právo vyjadriť sa k podanej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľky:

11. Sťažovateľka rovnako nevyužila svoje právo na podanie repliky v konaní o podanej ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

13. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na jej tvrdení o nesprávnom právnom posúdení plynutia lehoty na podanie dovolania.

14. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 481/2020).

15. Podľa § 121 ods. 2, 3 a 4 CSP do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty

pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

16. V zmysle § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

17. V zmysle § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva, v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú.

18. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z. ustanovenie § 1 písm. a) platí rovnako aj pre lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní; v trestnom konaní to platí len o lehote na podanie opravného prostriedku pre obvineného, jeho obhajcu, poškodeného a zúčastnenú osobu.

19. Zákon č. 62/2020 Z. z. nadobudol účinnosť 27. marca 2020.

20. Lehota na podanie dovolania je procesnou lehotou ustanovenou zákonom a určenou na vykonanie úkonu účastníka konania, t. j. podania dovolania.

21. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento nezohľadnil prerušenie plynutia zákonnej lehoty v dôsledku prijatia zákona č. 62/2020 Z. z., teda jeho rozhodnutie nezodpovedá platnej právnej úprave, ktorej cieľom je „zníženie náporu, resp. tlaku na účastníkov konania či strany v konaní prichádzať na súd alebo do priameho styku so svojim právnym zástupcom“ (dôvodová správa a spoločná správa výborov Národnej rady Slovenskej republiky k zákonu č. 62/2020 Z. z.) a ktorá bola prijatá v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19.

22. V sťažovateľkinom prípade lehota na podanie dovolania začala plynúť dorúčením rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľke 16. marca 2020 a koniec lehoty v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z. pripadol na 16. máj 2020, teda dĺžka lehoty na podanie dovolania bola v absolútnom vyjadrení 62 dní. Zohľadňujúc § 2 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z. z., lehota na podanie dovolania plynula od 16. marca 2020 do 26. marca 2020 a prestala plynúť 27. marca 2020, teda zo zákonnej lehoty uplynulo 11 dní. Plynutie lehoty na podanie dovolania pokračovalo od 1. mája 2020, pričom do uplynutia lehoty zostávalo 51 dní. Koniec lehoty pripadol na sobotu 20. júna 2020, v zmysle § 121 ods. 4 CSP bol posledným dňom lehoty na podanie dovolania sťažovateľkou najbližší pracovný deň, t. j. pondelok 22. júna 2020.

23. Sťažovateľka podala dovolanie 18. júna 2020, preto možno ustáliť, že záver najvyššieho súdu o oneskorenom podaní dovolania je nesprávny z dôvodu, že nevychádzal z platnej právnej úpravy. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína zásadu *iura novit curia*, z ktorej odvodzuje, že bolo povinnosťou súdu zohľadniť zmeny v právnej úprave, o to viac, že sa týkajú plynutia procesných lehôt na vykonanie úkonov účastníkmi konania v rámci realizácie základného práva na súdnu ochranu.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením, ktorým dovolací súd odmietol dovolanie podané sťažovateľkou ako oneskorene podané, došlo k odopretiu základného práva sťažovateľky na prístup k súdu, t. j. k dovolaciemu konaniu, čím bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

25. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,90 eur.

27. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je vo výške 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) ako jej platiteľ, preto bola výsledná suma zvýšená o príslušnú sadzbu DPH.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2021

Libor DUEA
predseda senátu